

KANADA YURTDIŞI YATIRIM PROFİLİ RAPORU

A. KANADA İŐ ORTAMI.....	2
1. İŐ Ortamı	2
1.1. İŐ Ortamına İlişkin Genel Göstergeler.....	2
1.2. Şirket Kurulumuna İlişkin Mevzuat.....	2
1.3. Vergi Uygulamaları	4
1.4. Sosyal Güvenlik Uygulamaları	6
2. Potansiyel Yatırım Alanları.....	7
2.1. Altyapı ve İnşaat	7
2.2. Madencilik	10
2.3. Enerji, Petrol, Doğalgaz	12
2.4. Otomotiv.....	14
2.5. Savunma Sanayi.....	15
2.6. Demir Çelik	17
2.7. Tarım ve Gıda.....	18
B. YABANCI YATIRIM MEVZUATI VE YATIRIM TEŞVİKLERİ	19
1. Kanada Yatırım Kanunu	19
2. Yabancı Sermayeye Yönelik Kısıtlamalar	20
2.1. Kamu İhalelerinde Kanadalı Firmaların Önceliklendirilmesi.....	20
2.2. Yabancıların Gayrimenkul Edinmeleri	21
2.3. Yabancı Sermayeli Şirketlere Uygulanan Ayrımcılıklar	21
3. Yatırım Teşvik Mevzuatı.....	22
C. KANADA'DAKİ TÜRK YATIRIMLARI.....	23
1. Önde Gelen Yatırımlar ve Sektörler Hakkında Bilgilendirme.....	23
2. Türk Yatırımcıların Karşılaştıkları Sorunlar	24
D. DİĞER ÜLKELERİN KANADA'DAKİ YATIRIMLARI	25
E. YATIRIMCILAR İÇİN YARARLI BİLGİLER.....	26
1. Faydalı Linkler	26
2. Hukuki ve Mali Danışmanlık Firmaları	26

A. KANADA İŞ ORTAMI

1. İş Ortamı

1.1. İş Ortamına İlişkin Genel Göstergeler

Dünya Ticaret Örgütü (WTO) tarafından yayımlanan *Business Ready 2025 (B-READY)* raporunda 101 ülkenin yatırım ve iş ortamı, “Düzenleyici Çerçeve”, “Kamu Hizmetleri” ve “Operasyonel Verimlilik” olmak üzere üç ana alan ve 10 konu başlığı altında değerlendirilmektedir.

Kanada, “Kamu Hizmetleri” ve “Operasyonel Verimlilik” alanlarında 101 ülke arasında 8. sırada, “Düzenleyici Çerçeve” alanında ise 33. sırada yer almaktadır. Kanada, yatırım ortamı ve iş yapma kolaylığı bakımından üst sıralarda yer alan ülkeler arasında bulunmaktadır.

Kanada'nın İş ve Yatırım Ortamı Skorları

	Düzenleyici Çerçeve	Kamu Hizmetleri	Operasyonel Verimlilik
Kanada	71.80	74.68	73.91
Ortalama	66.32	53.97	60.03

Kaynak: <https://www.worldbank.org/en/businessready>

Konu başlıkları itibarıyla incelendiğinde, Kanada'nın tüm konu başlıklarında küresel ortalamanın üzerinde performans sergilediği görülmektedir. Özellikle altyapı hizmetleri, finansal hizmetler, işgücü piyasası, şirket iflas süreçleri ve uluslararası ticaret alanlarında Kanada, küresel ortalamanın belirgin şekilde üzerinde not almaktadır.

Konu Başlıklarına Göre Kanada'nın İş ve Yatırım Ortamı Skorları

	Kanada	Ortalama
İş Kurma (Business Entry)	79.45	72
İşletme Yeri (Business Location)	61.63	60
Altyapı Hizmetleri (Utility Services)	87.60	71
İşgücü (Labor)	78.42	65
Finansal Hizmetler (Financial Services)	81.25	69
Uluslararası Ticaret (International Trade)	72.52	59
Vergilendirme (Taxation)	64.64	54
Anlaşmazlıkların Çözümü (Dispute Resolution)	68.32	53
Rekabet Ortamı (Market Competition)	58.94	50
Şirket İflası (Business Insolvency)	81.87	48

Kaynak: <https://www.worldbank.org/en/businessready>

1.2. Şirket Kurulumuna İlişkin Mevzuat

Kanada'da ticari faaliyetler, şahıs işletmesi, genel ortaklık ve sermaye şirketi (corporation) olmak üzere üç temel yasal yapı altında yürütülmektedir. Kurumsal ve uzun vadeli faaliyet planlayan firmalar bakımından başlıca işletme yapısı sermaye şirkettir.

İşletme türlerine ilişkin bilgilere aşağıda yer alan bağlantıdan ulaşılabilmektedir.

<https://www.bdc.ca/en/articles-tools/start-buy-business/start-business/advantages-different-business-structures>

Şahıs İşletmesi (Sole Proprietorship) ve Genel Ortaklık (General Partnership)

Şahıs işletmesinde, işletme ile sahibi arasında hukuki bir ayrım bulunmamaktadır. Tüm varlık ve yükümlülükler doğrudan işletme sahibine aittir. Sınırsız sorumluluk yapısı nedeniyle büyük ölçekli ticari faaliyetlerde genellikle tercih edilmemektedir.

Genel ortaklık, iki veya daha fazla kişinin ortak ticari faaliyet yürütmek üzere oluşturduğu işletme yapısıdır. Ayrı bir tüzel kişilik bulunmamakta, ortaklar borç ve yükümlülüklerden bireysel ve müştereken sorumlu olmaktadır. Bu nedenle büyük ölçekli ticari faaliyetlerde genellikle tercih edilmemektedir.

Şahıs işletmeleri ve ortaklıklar, eyalet düzeyinde kaydedilmekte olup kuruluş işlemleri ilgili yerel otoriteler nezdinde yürütülmektedir. Detaylı bilgilere aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir.

<https://www.canada.ca/en/services/business/start/register-with-gov/register-sole-prop-partner.html>

Sermaye Şirketi (Corporation)

Kurumsal ve uzun vadeli faaliyet planlayan firmalar bakımından en yaygın tercih edilen işletme yapısı sermaye şirkettir. Sermaye şirketleri, sahiplerinden ayrı bir tüzel kişiliğe sahiptir. Borç ve yükümlülüklerden şirketin kendisi sorumlu olup hissedar ve yöneticilerin sorumluluğu koydukları sermaye ile sınırlıdır.

Sermaye şirketleri Kanada’da federal veya eyalet düzeyinde kurulabilmektedir. Kayıt süreci kapsamında şirketin kuruluş belgesinin (Articles of Incorporation) temin edilmesi, Kanada Gelir İdaresi nezdinde işletme numarası (Business Number) ile kurumlar vergisi hesabının oluşturulması gerekmektedir.

Sermaye şirketi kuruluşuna ilişkin bilgilere aşağıda yer alan bağlantılardan ulaşılabilir.

<https://www.canada.ca/en/services/business/start/register-with-gov/register-corp.html>

Federal düzeyde: <https://ised-isde.canada.ca/site/corporations-canada/en/business-corporations/how-incorporate-business>

Eyalet düzeyinde: <https://ised-isde.canada.ca/site/corporations-canada/en/register-federal-corporation-province-or-territory>

Federal ve Eyalet Düzeyinde Şirket Kuruluşunda Temel Farklar

Kanada’da bir sermaye şirketi kurarken federal veya eyalet düzeyinde kuruluş modellerinden birinin tercih edilmesi gerekmektedir.

Federal düzeyde şirket kuruluşu, ticaret unvanının Kanada genelinde korunması bakımından avantaj sağlamaktadır. Ayrıca federal kuruluş modeli, şirketin Kanada genelinde kurumsal kimliğini güçlendiren ve uluslararası iş çevreleri nezdinde tanınırlığını artıran bir unsur olarak

değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, federal şirketlerde direktörlerin en az %25'inin Kanada vatandaşı veya daimi ikamet sahibi olması zorunluluğu bulunmakta olup bu durum yabancı yatırımcılar açısından sınırlayıcı olabilmektedir.

Eyalet düzeyinde şirket kuruluşu, direktörlere ilişkin Kanada vatandaşlığı veya daimi ikamet şartı bulunmaması nedeniyle yabancı yatırımcılar açısından daha esnek bir seçenek sunmaktadır. Eyalet düzeyinde kurulan şirketler, diğer eyaletlerde de "extra-provincial" kayıt yaptırarak faaliyet gösterebilmektedir.

Federal veya eyalet düzeyinde kurulmuş olmasına bakılmaksızın, şirketlerin kuruluş yeri dışında başka eyaletlerde faaliyet göstermesi halinde ilgili eyaletlerde ayrıca "extra provincial" şirket kaydı yapılması gerekmektedir.

Federal ve eyalet düzeyinde şirket kuruluşundaki farklara aşağıda yer alan bağlantıdan ulaşılabilmektedir.

<https://www.ontariobusinesscentral.ca/blog/what-are-the-differences-between-a-federal-and-ontario-corporation/>

Ayrıca, yabancı şirketler Kanada'da ayrı bir sermaye şirketi kurmaksızın, ilgili eyaletlerde "extra-provincial" kayıt yaptırarak doğrudan faaliyet gösterebilmektedir. Bu modelde Kanada'da ayrı bir tüzel kişilik oluşmamakta, hukuki sorumluluk doğrudan ana şirkete ait olmaktadır. Bu yapıda firma Kanada'da "yabancı şirket" statüsünde faaliyet göstermektedir. Bu nedenle elde edilen karın Kanada'da stopaj vergisine tabi olmaksızın tutulması mümkün değildir. Elde edilen kar transfer edilmiş kabul edilmekte ve "branch profits tax" kapsamında stopaj vergisine tabi tutulmaktadır.

1.3. Vergi Uygulamaları

Kanada'da vergi mevzuatı, Federal bir kuruluş olan Kanada Gelir İdaresi (Canada Revenue Agency-CRA) ve Eyaletlerin vergi idareleri tarafından yürütülmektedir.

Kanada ile ülkemiz arasında **Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması (ÇVÖA)** bulunmaktadır. Anlaşma metnine, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/04/20110429M1-4-1.pdf> adresinden ulaşılabilmektedir.

Kurumlar Vergisi

Kurumlar vergisi Kanada'da federal ve eyalet düzeyinde uygulanmaktadır. Yasal federal kurumlar vergisi oranı %38 olmakla birlikte, çeşitli indirim ve muafiyetler sonucunda fiili federal kurumlar vergisi oranı **%15** olarak uygulanmaktadır. Bunun yanı sıra, Kanadalılar tarafından kontrol edilen küçük ölçekli özel şirketler (Canadian controlled private corporations) için belirli şartlar altında federal kurumlar vergisi oranı **%9**'a kadar düşebilmektedir.

Ayrıca, eyaletler de kendi kurumlar vergisi oranlarını uygulamakta olup, bu oranlar genellikle **%8 ile %15** arasında değişmektedir. Dolayısıyla şirketlerin toplam kurumlar vergisi yükü, federal ve eyalet vergilerinin birleşimi sonucunda genellikle **%23–30** aralığında olmaktadır.

<https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/businesses/topics/corporations/corporation-tax-rates.html>

Kişisel Gelir Vergisi

Gelir Üzerinden Alınan Vergiler de Federal ve Eyalet düzeyinde ayrı ayrı tahsil edilmekte ve gelir dilimlerine göre farklılık göstermektedir. Federal Gelir Vergisi gelir dilimine göre **%15 ile %33** arasında, Eyalet Gelir Vergisi oranları ise **%4 ile %21** arasında değişmektedir.

<https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/individuals/frequently-asked-questions-individuals/canadian-income-tax-rates-individuals-current-previous-years.html>

Kanada Gelir Vergisi Kanunu'na (Income Tax Act) göre Kanada'da yerleşik olmayan ancak Kanada'da iş yapan kişilerin Kanada Vergi İadesi Formu doldurmaları ve yasada belirlenen esaslara göre vergilendirilebilen gelir üzerinden hesaplanan vergi miktarını ödemeleri gerekmektedir.

<https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/international-non-residents/individuals-leaving-entering-canada-non-residents/non-residents-canada.html>

Vergi Beyannameleri

Vergi beyannamelerine ilişkin bilgilere aşağıdaki bağlantılardan ulaşılabilmektedir.

<https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/forms-publications/tax-packages-years/general-income-tax-benefit-package.html>

<https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/businesses/topics/corporations/corporation-income-tax-return.html>

Amortisman

Amortisman hesaplaması ilişkin bilgilere aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilmektedir.

<https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/businesses/topics/sole-proprietorships-partnerships/report-business-income-expenses/claiming-capital-cost-allowance/classes-depreciable-property.html>

Gümrük Vergileri

Kanada Sınır Hizmetleri Ajansı (Canada Border Services Agency), Kanada'nın gümrük hizmetlerinden sorumlu federal kuruluştur.

2026 yılı gümrük tarifelerine aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilmektedir. Türkiye ve Kanada arasında ticaret anlaşması bulunmadığından Türkiye menşeli ürünler için MFN tarifesi uygulanmaktadır.

<https://www.cbsa-asfc.gc.ca/trade-commerce/tariff-tarif/2026/01-99/01-99-2026-eng.pdf>

Kanada genel olarak liberal bir dış ticaret rejimine sahip olup özellikle Kanada'da üretilmeyen birçok ürün gümrük vergisinden muaftır. Diğer taraftan, et, et ürünleri, süt, süt ürünleri, yumurta gibi bazı tarım ürünlerinde oldukça yüksek gümrük vergileri uygulanmaktadır. Yine, Türkiye'nin de ihracat yaptığı tekstil ve konfeksiyon ürünlerinde (%18 seviyelerinde) ve

gemilerde (%25 seviyelerinde) gümrük vergileri yüksek seviyelerdedir. Ayrıca, demir çelik ürünlerinin önemli bölümünde anti-damping önlemleri ve tarife kotaları uygulanmaktadır.

DTÖ kayıtlarına göre, 2024 yılında ortalama tarife oranı %3.8 düzeyinde olup söz konusu oran tarım ürünlerinde %15.1, sanayi ürünlerinde ise %2 düzeyindedir. Tarife satırlarının %77,8'i gümrük vergisinden muafır. Ortalama MFN tarife oranı en yüksek olan sektörler arasında et ürünleri (%21.5), süt ürünleri (%226.5), hazır giyim (%16,5) ve hububat (%11.8) yer almaktadır.

İç Vergiler ve Oranları

Kanada'da vergi mevzuatı, federal bir kuruluş olan Kanada Gelir İdaresi (Canada Revenue Agency-CRA) ve eyaletlerin vergi idareleri tarafından yürütülmektedir.

İthalatta, gümrük vergisine ek olarak %5 oranında federal GST (Goods and Services Tax) tahsil edilmektedir. Bunun yanı sıra, bazı eyaletler kendi satış vergilerini Provincial Sales Tax (PST) adıyla uygularken, bazıları federal vergiyle birleşik şekilde Harmonized Sales Tax (HST) olarak tahsil etmektedir.

Detayları eyalet bazında değişmekle beraber temel gıda ürünlerinden, sağlık ve eğitim harcamalarından vergi alınmamaktadır. Diğer taraftan alkollü içecekler, şarap, bira ve tütün ürünlerinin hem ülke içinde üretiminde hem de ithalatında Özel Tüketim Vergisi uygulanmaktadır.

Eyalet/Bölge Bazında Satış Vergisi Oranları

Eyalet veya Bölge	Vergi Türü	Eyalet Vergisi	Toplam Oran
Alberta	GST	0	%5
British Columbia	GST + PST	%7	%12
Manitoba	GST + PST	%7	%12
New Brunswick	HST	%10	%15
Newfoundland and Labrador	HST	%10	%15
Northwest Territories	GST	0	%5
Nova Scotia	HST	%10	%14
Nunavut	GST	0	%5
Ontario	HST	%8	%13
Prince Edward Island	HST	%10	%15
Quebec	GST + QST	%9,975	%14,975
Saskatchewan	GST + PST	%6	%11
Yukon	GST	0	%5

1.4. Sosyal Güvenlik Uygulamaları

Kanada'da temel sağlık hizmetleri eyaletlerin işlettiği Medicare sistemi kapsamında kamu kaynaklarıyla finanse edilmektedir. Bununla birlikte, ilaçların önemli bir bölümü, dış ve göz tedavileri, ambulans, fizik tedavi ve benzeri hizmetler için tamamlayıcı özel sağlık sigortaları kullanılmaktadır. İşverenler tarafından çalışanlara tamamlayıcı özel sağlık sigortası sağlanması yaygın bir uygulamadır.

Kanada Emeklilik Planı (CPP) ve Quebec Emeklilik Planı (QPP), Kanada'daki temel kamu emeklilik sistemleridir. Kamu emeklilik planları, çalışanlardan yapılan kesintiler ve işveren katkılarıyla finanse edilmektedir. Bunun yanı sıra, işverenler tarafından sunulan ek özel emeklilik planları da yaygın olarak kullanılmaktadır. Konuya ilişkin bilgilere aşağıdaki bağlantılardan ulaşılabilmektedir.

<https://www.canada.ca/en/services/benefits/publicpensions/cpp.html>

<https://www.canada.ca/en/health-canada/services/canada-health-care-system.html>

2. Potansiyel Yatırım Alanları

Altyapı ve inşaat, madencilik, enerji, petrol, doğalgaz, otomotiv, çelik, savunma sanayi, tarım ve gıda Kanada ekonomisinde önde gelen sektörleri oluşturmaktadır.

2.1. Altyapı ve İnşaat

İnşaat sektörü, yaklaşık 168 milyar Kanada doları GSYH katkısıyla ülke ekonomisinin yaklaşık %7,4'ünü oluşturmakta ve 1,6 milyondan fazla kişiye istihdam sağlamaktadır. İnşaat faaliyetleri, Toronto, Vancouver, Calgary, Edmonton, Montreal ve Ottawa şehirlerinde yoğunlaşmaktadır.

Kanada'da inşaat sektörü hem konut arzının hemde büyük altyapı yatırımlarının hızlandırılması amacıyla son yıllarda ekonomi politikasının öncelikli alanlarından biri haline gelmiştir.

Diğer taraftan, Bank of Canada, 2024 yılında %5 seviyesinde olan politika faiz oranını kademeli olarak düşürmüş ve söz konusu oran 2026 yılı itibarıyla %2,25 seviyesine gerilemiştir. Faiz oranlarındaki düşüşün konut ile altyapı yatırımlarına olumlu katkıda bulunması beklenmektedir.

Konut Sektörü

Kanada'da toplam konut inşaat izinlerinin değeri artış eğilimindedir ve 2025 yılında 92,6 milyar Kanada dolarına ulaşmıştır. Tek konut projelerinde inşaat izinlerinin düşüş eğiliminde olduğu, buna karşılık çoklu konut (apartman, ikiz ev vb.) projelerinde izin değerlerinin belirgin şekilde arttığı görülmektedir. Çoklu konut projelerindeki bu güçlü artış, Kanada'da artan konut talebi, yüksek konut fiyatları ve kentsel alanlardaki yoğunlaşma eğilimiyle ilişkilendirilmektedir. Daha fazla konut birimi barındırabilen apartman projeleri daha cazip ve ulaşılabilir bir seçenek haline gelmiştir.

İnşaat İzinleri (Milyar Kanada Doları)

Bina Tipi	2021	2022	2023	2024	2025
Toplam Konut	87.4	89.6	82.6	90.7	92.6
Tekli konutlar	40.7	40.3	32.6	32.9	31.7
Çok daireli konutlar	46.7	49.3	50.0	57.8	61.0

Kaynak: Kanada İstatistik Kurumu (Statcan)

<https://www150.statcan.gc.ca/t1/tb11/en/tv.action?pid=3410029201>

2025 yılında Kanada’da konut başlangıçları, 2024 yılına göre %5.5 artarak 214.177 adete yükselmiştir. Ancak büyük şehirlerde farklı eğilimler dikkat çekmektedir. Kanada’nın en geniş konut pazarına sahip olan Toronto ve Vancouver şehirlerinde konut başlangıçları gerilerken Montreal’de ve Alberta eyaletinin Calgary ve Edmonton şehirlerinde yüksek artışlar görülmektedir. Toronto ve Vancouver’daki yüksek konut ve kira fiyatları, Montreal, Calgary ve Edmonton gibi daha erişilebilir şehirlere olan talebi artırmıştır.

10.000 ve Üzeri Nüfusa Sahip Merkezlerde Konut Başlangıç Verileri (Adet)

	2023	2024	2025
Total	202,897	202,907	214,177
Toronto	47,428	37,718	26,087
Vancouver	33,244	28,112	27,185
Calgary	19,579	24,369	27,684
Edmonton	13,184	18,384	21,337
Montreal	15,235	17,570	27,777
Ottawa-Gatineau	11,993	11,549	12,984
Diğer	62,234	65,205	71,123

Kaynak: Canada Mortgage and Housing Corporation

<https://www.cmhc-schl.gc.ca/professionals/housing-markets-data-and-research/housing-data/data-tables/housing-market-data/monthly-housing-starts-construction-data-tables>

Konut fiyatları şehirlere göre farklılık göstermektedir. Vancouver ve Toronto konut fiyatlarının en yüksek olduğu şehirler olarak öne çıkmaktadır. 2025 yılı sonu itibarıyla ortalama konut fiyatları Vancouver’da 1.13 milyon Kanada doları, Toronto’da 958 milyon Kanada doları seviyesindedir. Montreal, Ottawa, Calgary şehirlerinde konut fiyatları yakın seyretmekte olup 600 bin Kanada doları seviyelerindedir. Edmonton’da ise konut fiyatlarının 418 bin Kanada doları seviyesindedir.

Diğer taraftan, Vancouver ve Toronto şehirlerinde konut fiyatların son yıllarda gerilemektedir. Düşüş eğilimi Toronto’da daha belirgindir, Toronto’da konut fiyatları 2022 yılında zirveyi gördükten sonra 3 yıl içerisinde yaklaşık %24 gerilemiştir. Konut sektörüne ilişkin istatistiklere aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilmektedir.

<https://stats.crea.ca/en-CA/>

Son yıllarda artan konut krizi, özellikle büyük şehirlerdeki arz-talep dengesizliği ve yaşam maliyetlerinin yükselmesiyle daha görünür hale gelmiştir. Bu durum, hükümetin düşük maliyetli ve erişilebilir konut projelerine daha fazla kaynak ayırmasına neden olmuştur. Kanada hükümeti, Build Canada Homes adlı devlet kuruluşunu 2025 yılında hayata geçirmiş ve önümüzdeki on yılda inşaat hızını iki katına çıkarmayı hedeflediğini açıklamıştır.

<https://housing-infrastructure.canada.ca/bch-mc/index-eng.html>

Ajans, uygun fiyatlı konut arzını artırmayı hedeflemektedir. İlk etapta, 6 federal arazide 4.000 konut inşası için çalışmalara başlayacaktır. Toplam konut sayısı 45.000’e kadar çıkabileceği öngörülmektedir.

Altyapı Projeleri

Kanada’nın en büyük ticaret ortağı olan ABD ile yaşadığı ticaret politikaları kaynaklı gerilim ve küresel ekonomik belirsizlikler, Kanada ekonomisinde yavaşlama beklentilerini gündeme getirmiştir. Bu nedenle, özellikle iç talebi canlı tutmak ve ekonomik büyümeyi desteklemek

amacıyla inşaat ve altyapı sektörlerine yönelik kamu yatırımlarının artırılması hedeflenmektedir.

Bu çerçevede, büyük altyapı projelerini hızlandırmayı amaçlayan C-5 yasası, 2025 yılında Kanada Parlamentosundan geçerek yasalaşmıştır. Yasa, ulusal çıkar bulunduğu değerlendirilen projelerin onay süreçlerini hızlandırmayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda, özellikle enerji, madencilik, ulaşım ve iletişim altyapısı alanlarında projelerin hızlandırılması amaçlanmaktadır.

Söz konusu projelerin koordinasyonu amacıyla 2025 yılı Eylül ayında Alberta eyaletinin Calgary şehrinde Büyük Projeler Ofisi (Major Projects Office) kurulmuştur. Kanada hükümetince ulusal açıdan önemli ve öncelikli olarak değerlendirilen projeler kapsamlı değerlendirme için Büyük Projeler Ofisine yönlendirilmektedir. Büyük Projeler Ofisi, projelerin düzenleyici süreçler ve gerekli izinlerin alınması ve projelerin finansmanı konusunda destek vermekte ve diğer kamu kurumları ile koordinasyon sağlamaktadır.

Öte yandan, söz konusu projelerde Kanadalı yerli halkların katılımı ve bu topluluklara sağlanan katkı önemli bir kriter olarak değerlendirilmektedir. Bu çerçevede, Büyük Projeler Ofisi, Yerli Danışma Konseyinden görüş almakta ve yerli halkların görüş ve çıkarlarının projelere dahil edilmesi noktasında çalışmalar yürütmektedir.

Kanada hükümeti tarafından hızlandırılması amacıyla Büyük Projeler Ofisi'ne yönlendirilen projeler, eyalet yönetimleri ve ilgili sektörlerden gelen öneriler doğrultusunda belirlenmektedir. Halihazırda Büyük Projeler Ofisi'ne 15 proje ile 6 strateji yönlendirilmiş olup, söz konusu projeler kapsamında yaklaşık 126 milyar Kanada doları tutarında yatırım gerçekleştirilmesi öngörülmektedir. Büyük Projeler Ofisi'ne yönlendirilen projelere ilişkin bilgilere aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir.

<https://www.canada.ca/en/privy-council/major-projects-office/projects/map.html>

Diğer taraftan, ReNew Canada Top100 Altyapı Projeleri Raporu, Kanada'nın en büyük kamu altyapı projelerini sıralayıp tanıtan bir rapordur. Söz konusu raporda yer alan projelerin detaylarına aşağıda yer alan bağlantıdan ulaşılabilir.

<https://emagazine.renewcanada.net/?pid=ODk8923276&v=4.21>

2026 yılı projeleri incelendiğinde, en yüksek tutarlı projelerin nükleer enerji santrallerine yönelik olduğu görülmektedir. CANDU teknolojisiyle çalışan Pickering, Darlington ve Bruce Power santrallerinin yenileme projelerinin yanı sıra, Darlington'da SMR teknolojisi ile çalışacak ilk nükleer santralin kurulması planlanmaktadır. Buna ilaveten, 3 hidroelektrik, 1 iletim altyapısı, 1 rüzgar ve 1 doğalgaz projesi olmak üzere toplam 10 enerji projesi bulunmaktadır.

Söz konusu listede 25 metro ve demiryolu projesi bulunmaktadır. GO Transit Demiryolu Genişletme Projesi, Ontario Line Metro Projesi ve Montreal REM Metro Projesi yüksek tutarlı projelerden bazılarıdır.

Ayrıca listede 36 bina projesi bulunmakta olup bunların 21'i hastane projeleridir. Peter Gilgan Mississauga Hastanesi, Halifax QEII Hastanesi ve Parlamento Binası restorasyonu yüksek tutarlı projeler arasında yer almaktadır. Buna ilaveten, listede 11 otoyol, 3 köprü ve 3 liman projesi bulunmaktadır.

2.2. Madencilik

2024 yılında Kanada'nın maden sektörü, ülke gayri safi yurt içi hasılasına (GSYH) doğrudan 117 milyar Kanada doları, dolaylı olarak ise 44 milyar Kanada doları katkı sağlamıştır. Toplam tutar, Kanada'nın toplam GSYH'sinin %5'ine karşılık gelmektedir. Maden sektörü, 438 bini doğrudan olmak üzere toplam 724 bin kişiye istihdam sağlamaktadır.

Kanada'nın 2024 yılındaki maden üretim değeri 64.3 milyar Kanada dolarına ulaşmıştır. Altın, 16.9 milyar Kanada doları üretim değeriyle ilk sırada yer almaktadır. Üretim değeri bakımından önde gelen diğer maden ürünleri kömür, potas, demir cevheri ve bakırdır. Bu beş ürünün toplam üretim değeri 45,4 milyar Kanada dolarıdır.

Kanada, potas üretiminde dünya lideridir ve elmas, değerli taşlar, altın, platin grubu metaller, titanyum, uranyum ve birincil alüminyum üretiminde de ilk beş üretici arasında yer almaktadır.

Potas üretiminin tamamına yakını Saskatchewan eyaletinde yapılmaktadır. Altın üretimi ağırlıklı olarak Ontario ve Quebec eyaletlerinde gerçekleşmektedir. Quebec ise birincil alüminyum üretiminde önemli bir merkez olup, hidroelektrik kaynaklı enerjisi sayesinde düşük karbonlu üretim avantajına sahiptir.

Lityum, grafit ve nadir toprak elementleri, batarya teknolojileri ve elektrikli araçlar açısından stratejik öneme sahip kritik mineraller arasında yer almaktadır. Kanada, bu mineraller bakımından zengin rezervlere sahiptir. 2022 yılında başlatılan Kritik Mineraller Stratejisi kapsamında bu alandaki yatırımlara 4 milyar Kanada doları tutarında kamu desteği sağlanmaktadır.

Kanada Kritik Mineraller Stratejisine aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir.

<https://www.canada.ca/en/campaign/critical-minerals-in-canada/canadas-critical-minerals-strategy.html>

Kanada'nın maden sektörüne ilişkin istatistiklere aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir.

<https://natural-resources.canada.ca/minerals-mining/mining-data-statistics-analysis/minerals-economy>

Maden İhracatı

2024 yılında 153 milyar Kanada doları değerindeki maden ihracatı, Kanada'nın toplam mal ihracatının %21'ini oluşturmuştur.

Kanada'nın 2024 yılında en fazla ihraç ettiği maden ürünleri arasında altın (40.2 milyar CAD), demir ve çelik (20.6 milyar CAD), alüminyum (17.4 milyar CAD), demir cevheri (10.7 milyar CAD), bakır (10.2 milyar CAD), kömür (8.8 milyar CAD), potas (8 milyar CAD) ve nikel (4.6 milyar CAD) öne çıkmaktadır.

Kanadalı Maden Şirketlerin Yurtdışı Varlıkları

Kanadalı maden şirketleri dünya genelinde faaliyet göstermektedir. 2024 yılında Kanadalı şirketlerin toplam maden varlıklarının değeri 352.6 milyar Kanada doları olarak

gerçekleşmiştir. Bunun 240.6 milyar Kanada doları, Kanadalı şirketlerin yurtdışındaki maden varlıklarıdır.

Kanadalı madencilik şirketlerinin yurt dışındaki varlıklarının en fazla bulunduğu ilk on ülke sırasıyla Amerika Birleşik Devletleri, Şili, Panama, Brezilya, Zambia, Meksika, Peru, Kongo Demokratik Cumhuriyeti, Arjantin ve Dominik Cumhuriyeti'dir.

Önde Gelen Maden Projeleri

Büyük altyapı projelerini hızlandırmayı amaçlayan C-5 yasası, Haziran 2025 tarihinde Kanada Parlamentosundan geçerek yasalaşmıştır. Yasa kapsamında, Major Projects Office (MPO) tarafından ulusal çıkar açısından öncelikli olarak değerlendirilen projelerin onay süreçlerinin hızlandırılması hedeflenmektedir. Bu çerçevede, büyük projelerin iki yıl içinde onaylanması hedeflenmektedir.

Bill 5 isimli benzer amaçlı bir yasa da Ontario eyaletinde Haziran 2025 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Söz konusu yasa, Ontario hükümetine özel ekonomik bölgeler oluşturma yetkisi vermekte ve özellikle madencilik sektöründe "tek proje, tek süreç" yaklaşımıyla onay süreçlerinin kısaltmasını amaçlamaktadır.

Ayrıca, Kanada hükümeti Mart 2026 tarihinde madencilik projelerini desteklemek amacıyla 3,6 milyar Kanada doları tutarında yeni bir destek paketi açıklamıştır. Bu desteğin 1,5 milyar Kanada dolarlık kısmının First and Last Mile Fund kapsamında madencilik sahalarında ihtiyaç duyulan yol, elektrik ve diğer altyapı yatırımları için kullanılması öngörülmektedir. 2 milyar Kanada dolarlık kısmının ise Critical Minerals Sovereign Fund kapsamında kritik maden projelerine yönelik hisse yatırımları ve kredi garantileri gibi destekler için kullanılması planlanmaktadır.

Kanada genelinde Büyük Projeler Ofisine yönlendirilen madencilik projeler aşağıda sıralanmaktadır. Projelere ilişkin detaylı bilgilere Büyük Projeler Ofisinin internet sitesinden ulaşılabilir.

- McIlvanna Bay Bakır Madeni (Saskatchewan): Bakır ve çinko üretimi planlanmaktadır.
- Red Chris Madeni Genişlemesi (British Columbia): Bakır ve altın üretimi planlanmaktadır.
- Canada Nickel Nikel Madeni Projesi (Ontario): Nikel üretimi planlanmaktadır.
- Nouveau Monde Graphite Grafit Madeni Projesi (Quebec): Grafit üretimi planlanmaktadır.
- Northcliff Resources Tungsten Madeni Projesi (New Brunswick): Tungsten üretimi planlanmaktadır.

Bunun dışında önde gelen diğer madencilik projeleri aşağıda sıralanmaktadır.

- Ring of Fire, Ontario: Kromit, bakır, çinko, altın ile lityum gibi kritik maden rezervlerine sahip geniş bir maden bölgesidir. Ontario hükümeti, bölgede yol ve gerekli altyapı yatırımlarını gerçekleştirerek madencilik yatırımlarını teşvik etmeyi amaçlamaktadır.
<https://www.ontario.ca/page/ontarios-ring-fire>

- Jansen Potasyum Projesi, Saskatchewan: BHP firması tarafından Saskatchewan eyaletinde geliştirilen ve yaklaşık 14 milyar ABD doları yatırım büyüklüğüne sahip olan büyük ölçekli bir potasyum madenciliği projesidir. Proje ile Kanada'nın küresel potasyum ve gübre tedarik zincirindeki konumunun güçlendirilmesi hedeflenmektedir.
<https://www.bhp.com/what-we-do/global-locations/canada/jansen>

2.3. Enerji, Petrol, Doğalgaz

2025 yılında Kanada'nın enerji sektörü, ülke gayri safi yurt içi hasılasına (GSYH) doğrudan 244 milyar Kanada doları, dolaylı olarak ise 41 milyar Kanada doları katkı sağlamıştır. Bu tutar, Kanada'nın toplam GSYH'sinin %9,4'üne karşılık gelmektedir. Enerji sektörü, 333 bini doğrudan olmak üzere toplam 765 bin kişiye istihdam sağlamaktadır.

Kanada'nın enerji sektörüne ilişkin istatistiklere aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir.

<https://energy-information.canada.ca/en/energy-facts>

Elektrik Üretimi

Elektrik üretiminin %55'i hidroelektrik, %18'i doğalgaz, %13'ü nükleer ve %10'u diğer yenilenebilir kaynaklardan elde edilmektedir.

Kanada, Çin ve Brezilya'nın ardından dünyanın en büyük üçüncü hidroelektrik üreticisidir. Ülkede 500'den fazla hidroelektrik santrali bulunmaktadır.

Uranyum ve Nükleer Enerji

Kanada, Kazakistan'ın ardından dünyanın en büyük ikinci uranyum üreticisidir. Uranyumun tamamı Saskatchewan eyaletinde üretilmektedir. Uranyumun %85'i ihraç edilmekte, %15'i ise Ontario ve New Brunswick'teki nükleer santrallerde tüketilmektedir.

Kanada ayrıca, uranyum ile çalışan CANDU adı verilen nükleer reaktör teknolojisine sahiptir. Kanada'da 19 adet CANDU reaktörü faaliyet göstermektedir. Ayrıca, Romanya, Çin, Güney Kore, Hindistan ve Arjantin'de faaliyet gösteren 9 adet CANDU reaktörü bulunmaktadır.

Petrol ve Doğalgaz

Kanada, petrol ve doğalgaz üretiminde önde gelen ülkelerden biridir. 2025 yılı itibarıyla günlük ortalama 5.4 milyon varil petrol üretimi ile dünyanın dördüncü büyük petrol üreticisi, yıllık ortalama 19.5 milyar cubic feet/gün doğalgaz üretimi ile beşinci büyük doğal gaz üreticisi konumundadır. Kanıtlanmış ham petrol rezervleri 172 milyar varil civarındadır ve bunun yaklaşık %95'i Alberta eyaletindedir.

Kanada'nın enerji ihracatı 2025 yılında 198 milyar Kanada doları olarak gerçekleşmiştir. Bunun 182 milyar Kanada doları petrol ve doğalgazdan oluşmaktadır. Ham petrol ihracatının yaklaşık %90'ı ve doğalgaz ihracatının %97'si ABD'ye yapılmaktadır.

Kanada petrol ve doğalgaz sektörü, sahip olduğu büyük rezervler, üretim kapasitesi ve artan LNG yatırımlarıyla ülke ekonomisi açısından stratejik öneme sahip bir alandır.

Enerji, Petrol, Doğalgaz Yatırımları

Son dönemde ABD ile yaşanan ticari gerilimler, Kanada'yı enerji ihracatında pazar çeşitlendirmesine zorlamaktadır. Bu doğrultuda, British Columbia'nın Kitimat kentinde kurulan LNG Canada tesisi 2025 itibarıyla faaliyete geçmiş ve Kanada'ya Asya pazarına doğrudan LNG ihracatı yapma imkanı sağlamıştır. Bu tesis, Kanada'da faaliyete geçen ilk büyük ölçekli LNG projesidir.

Ayrıca, Kanada'nın LNG ihracat kapasitesinin artırılması amacıyla yeni projeler de gündemdedir. Bu çerçevede, LNG Canada tesisinin kapasitesinin artırılmasına yönelik LNG Canada Phase 2 projesi ile British Columbia eyaletinde planlanan Ksi Lisims LNG projesi hızlandırılması amacıyla Büyük Projeler Ofisine yönlendirilmiştir. Söz konusu projelerle, özellikle Asya pazarına yönelik LNG ihracat kapasitesinin artırılması amaçlanmaktadır.

Buna ilaveten, Kanada'da petrol üretiminin büyük çoğunluğunu gerçekleştiren Alberta eyaleti, petrolün Asya pazarına ulaştırılabilmesi amacıyla Pasifik kıyısına yeni boru hattı projelerinin hayata geçirilmesini ve söz konusu projelere ilişkin bürokratik ile çevresel süreçlerin hızlandırılmasını talep etmektedir.

Bu çerçevede, Başbakan Mark Carney ile Alberta Başbakanı Danielle Smith arasında 27 Kasım 2025 tarihinde kapsamlı bir enerji mutabakatı imzalanmıştır. Anlaşma kapsamında, Batı Kıyısı'na yeni bir petrol boru hattı inşa edilmesi öngörülmektedir. Söz konusu projenin de önümüzdeki dönemde Büyük Projeler Ofisine yönlendirilmesi beklenmektedir.

Kanada genelinde Büyük Projeler Ofisine yönlendirilen enerji projeleri aşağıda sıralanmaktadır. Projelere ilişkin detaylı bilgilere Büyük Projeler Ofisinin internet sitesinden ulaşılabilmektedir.

- LNG Canada Faz 2 (British Columbia): Kanada'nın büyük ölçekli ilk LNG üretim ve ihracat tesisi olan LNG Canada 2025 yılında faaliyete başlamıştır. Canada 2. Aşama Projesi, mevcut tesisin kapasitesini iki katına çıkarmayı hedeflemektedir.
- Ksi Lisims LNG Projesi (British Columbia): British Columbia'nın kuzeyinde kurulması planlanan LNG ihracat terminali, Kanada'nın Asya pazarına yönelik LNG ihracat kapasitesinin artırılmasını amaçlamaktadır.
- Darlington Yeni Nükleer Projesi (Ontario): Kanada'nın küçük modüler reaktör (SMR) teknolojisini kullanan ilk nükleer santral olması planlanmaktadır.
- Atlantik Bölgesi Rüzgar Enerjisi Projeleri (Nova Scotia, Prince Edward Island, Newfoundland & Labrador): Denizüstü rüzgar potansiyelinin değerlendirilmesine yönelik büyük ölçekli yatırımları kapsamaktadır.
- Pathways Plus Karbon Yakalama ve Dopolama Enerji Girişimi (Alberta): Alberta'da geliştirilen ve petrol üretiminden kaynaklanan emisyonların azaltılmasını amaçlayan bir karbon yakalama ve depolama projesidir.
- Kuzey Kıyısı Elektrik İletim Hattı Projesi, (British Columbia): British Columbia'nın kuzeybatısında yüksek gerilim elektrik iletim hattı kapasitesini artırmayı amaçlayan bir projedir.

- Taltson Hidroelektrik Santrali Genişletme Projesi, (Northwest Territories): Hidroelektrik kapasitesini artırmayı amaçlayan bir enerji projesidir.
- Iqaluit Nukkiqsautiit Hidroelektrik Santali Projesi, (Nunavut): 15- 30 MW kapasiteli bir hidroelektrik santrali projesidir.

2.4. Otomotiv

Kanada otomotiv sektörü ülkenin en büyük imalat sanayilerinden biridir. Otomotiv sektörü, Kanada GSYH'sine 16.8 milyar Kanada doları katkı sağlamaktadır. Sektör, 125 bini doğrudan olmak üzere 427 bin kişiye istihdam sağlamaktadır.

Son yıllarda otomotiv üretimi yıllık 1.1-1.6 milyon arasında seyretmiş, 2024 yılında ise otomotiv üretimi 1.3 milyon olarak gerçekleşmiştir. Otomotiv satışları ise 1.5-2 milyon arasında seyretmekte olup 2024 yılında 1.8 milyon adet araç satılmıştır.

Otomotiv sektörüne ilişkin istatistiklere aşağıdaki bağlantılardan ulaşılabilmektedir.

<https://ised-isde.canada.ca/site/ised/en/canadian-automotive-industry>

<https://www.cvma.ca/industry/facts/>

Üretim kapasitesi ağırlıklı olarak Ontario Eyaletinde yoğunlaşmış olup, General Motors, Ford, Stellantis, Toyota ve Honda firmalarının üretim tesisleri bulunmaktadır. Önde gelen otomotiv parçası üreticileri ise Martinrea, Linamar ve Magna firmalarıdır.

ABD ile Otomotiv Ticaret İlişkileri

Ülkedeki otomotiv sektörünün en büyük avantajı dünyanın en büyük otomotiv pazarlarından biri olan ABD'ye yakınlığıdır. Kanada'da üretilen araçların yaklaşık %90'ı ABD'ye ihraç edilmektedir. Bu yüksek oran, Kanada otomotiv sanayisinin ABD pazarına olan güçlü entegrasyonunu ve bağımlılığını göstermektedir.

Bununla birlikte, ABD'nin 2025 yılında otomotiv sektöründe uygulamaya koyduğu %25 ilave gümrük vergisi Kanada otomotiv sektörünü olumsuz etkilemektedir. ABD pazarına yüksek düzeyde bağımlı olan sektör, söz konusu tarifeler nedeniyle üretim hacminde düşüş ve yatırım kararlarında belirsizlik ile karşı karşıya kalmaktadır.

Çin ile Otomotiv Ticaret İlişkileri

Öte yandan, Kanada Ekim 2024 itibarıyla Çin menşeli elektrikli araçlara %100 oranında ilave gümrük vergisi uygulamaya başlamıştır. Çin de buna karşılık olarak Kanada'dan bazı tarım ürünleri ithalatına gümrük vergileri getirmiştir.

Kanada ve Çin arasındaki söz konusu ticari gerginlik Başbakan Mark Carney'in Ocak 2026 tarihinde Pekin ziyareti kapsamında görüşülmüştür. Başbakan Carney ve Başkan Xi, son dönemde karşılıklı olarak uygulamaya konulan ilave tarifelerin kaldırılması veya düşürülmesi noktasında mutabakata varmıştır.

Yapılan anlaşmaya göre, Kanada, 49.000 adede kadar Çin menşeli elektrikli aracın ithalatında %100 olarak belirlenen ek gümrük vergisini uygulamayacaktır. Ayrıca, Çinli otomotiv firmalarının Kanada'da yatırım yapması ve Kanadalı işçiler için otomotiv üretim sektöründe yeni istihdam fırsatları yaratması beklenmektedir.

Elektrikli Araç Dönüşümü

Kanada hükümeti 2035 yılında yeni araç satışlarının %75'inin, 2040 yılında ise %90'ının elektrikli araçlardan oluşmasını hedeflemektedir. Bu doğrultuda elektrikli araçların yaygınlaşmasını desteklemek için teşvik mekanizmaları uygulanmaktadır. Elektrikli araç satın alan bireylere 5.000 Kanada doları, hibrit araç satan alan bireylere ise 2.500 Kanada doları hibe sağlanmaktadır. Teşvikler 2030 yılına kadar kademeli olarak azaltılarak uygulanacaktır. Ancak söz konusu teşvikler Kanada'da ve Kanada ile serbest ticaret anlaşması bulunan ülkelerde üretilen araçlarla sınırlandırılmıştır. Bu çerçevede, Türkiye menşeli araçlar söz konusu teşviklerden yararlanamamaktadır.

Kanada hükümeti son yıllarda sektörü özellikle elektrikli araçlar (EV) ve batarya teknolojileri alanında stratejik öncelik haline getirmiştir. Ülkenin lityum, nikel, grafit ve kobalt gibi kritik madenler bakımından zengin kaynaklara sahip olması, elektrikli araç tedarik zincirinde stratejik bir avantaj sağlamaktadır. Kanada hükümeti de elektrikli araç ve sıfır emisyon teknolojilerine ilişkin yatırımları teşvik programları ile desteklemektedir. Bu çerçevede birçok firma büyük ölçekli batarya yatırımları planlamaktadır.

Önde gelen batarya yatırımları aşağıda sıralanmaktadır.

- Volkswagen grubuna bağlı PowerCo şirketinin St. Thomas, Ontario'daki batarya yatırımı, yatırım büyüklüğü 7 milyar CAD
- LG Energy Solution şirketinin Windsor, Ontario'daki NextStar Energy batarya yatırımı, yatırım büyüklüğü 5 milyar CAD
- General Motors - POSCO ortaklığının Bécancour, Quebec'teki Ultium CAM isimli batarya malzemesi yatırımı, yatırım büyüklüğü 600 milyon CAD

Diğer taraftan, planlanan birçok batarya yatırım projesi ABD tarifeleri, EV talebindeki yavaşlama ve finansman sorunları gibi nedenlerle durdurulmuş, ertelenmiş veya iptal edilmiştir. (Honda'nın Ontario'daki projesi, Northvolt'un Quebec'teki projesi, EcoProBM & SK On ortaklığının Quebec'teki projesi, E-One Moli'nin British Columbia'daki projesi, Ford'un Ontario'daki projesi ve Umicore'un Ontario'daki projesi)

2.5. Savunma Sanayi

Kanada savunma sanayisinin 2022 yılında GSYH'ye ekonomik katkısı 9.6 milyar Kanada doları olarak gerçekleşmiştir. Sektör, 61 bini doğrudan olmak üzere 81 bin kişiye istihdam sağlamaktadır.

Savunma sanayi 2022 yılında 585 firma tarafından 14.3 milyar Kanada doları gelir üretmiştir. %63'ü ABD'ye olmak üzere 7 milyar Kanada doları mal ve hizmet ihracatı gerçekleştirmiştir.

Kanada, 2025 NATO Zirvesi'nde kabul edilen yeni savunma harcama hedefi doğrultusunda, savunma bütçesini 2035 yılına kadar kademeli olarak gayrisafi yurt içi hasılanın (GSYH) %5'ine çıkarma taahhüdünde bulunmuştur. Kanada halihazırda GSYH'sinin yaklaşık %2'sini savunmaya ayırmaktadır.

Kanada'nın savunma sektörüne ilişkin detaylı istatistiklere aşağıdaki linkten ulaşılabilir.

<https://ised-isde.canada.ca/site/aerospace-defence/en/state-canadas-defence-industry#p1>

Ana Ürün ve Hizmetler

Kanada'da üretilen savunma ürünleri arasında hafif zırhlı araçlar, gemi tabanlı sensörler ve radarlar, askeri nakliye helikopterleri, özel görev uçakları, uçak parçası, motor imalatı ve uçak bakım, onarım ve revizyon (MRO) hizmetleri bulunmaktadır.

Montreal, havacılık sektöründe önemli bir merkez konumundadır ve Airbus, Bombardier, Pratt & Whitney, CAE, Safran ve Rolls-Royce gibi üreticilere ev sahipliği yapmaktadır.

- Ontario: Savaş Aracı İmalatı, Hava Sensörleri ve Uyarı Sistemleri, Uçak ve Uçak Parçaları İmalatı.
- Quebec: Mühimmat ve Diğer Silahlar, Uçak Bakım, Onarım ve Revizyonu, Uçak ve Uçak Parçaları İmalatı.
- Batı ve Kuzey Kanada: Uçak Bakım, Onarım ve Revizyonu, Gemi İnşa ve Tasarımı, Gemi Bakım, Onarım ve Revizyonu.
- Atlantik Kanada: Gemi Bakım, Onarım ve Revizyonu, Gemi İnşa ve Tasarımı.

Önemli Firmalar

- Havacılık ve Simülasyon: CAE, Bombardier Defense, Magellan Aerospace, Pratt & Whitney Canada.
- Denizcilik ve Gemi İnşa: Irving Shipbuilding, Seaspans Shipyards, Davie.
- Kara Sistemleri: General Dynamics Land Systems-Canada, Rheinmetall Canada, Colt Canada.
- Teknoloji ve Sistemler: General Dynamics Mission Systems - Canada, MDA Space, Lockheed Martin Canada, L3 Harris Canada

Savunma Yatırım Ajansı (DIA)

Defence Investment Agency (DIA), Kanada hükümeti tarafından 2 Ekim 2025 tarihinde kurulmuş olup merkezi Ottawa'dadır. Kurum, Kanada'nın savunma sanayi yatırımlarını ve alımlarını tek bir merkezden koordine etmeyi amaçlamaktadır. DIA'nın temel görevi, savunma tedarik süreçlerini hızlandırmak, bürokrasiyi azaltmak ve yerli savunma sanayii yatırımlarını teşvik etmektir.

Kanada Savunma Sanayi Stratejisi

Kanada hükümeti, savunma sanayinin güçlendirilmesi, yerli üretim kapasitesinin artırılması ve savunma tedarik süreçlerinin hızlandırılması amacıyla 2026 yılı Şubat ayında Defence Industrial Strategy adlı yeni bir politika çerçevesi açıklamıştır. Söz konusu strateji kapsamında yaklaşık 6,6 milyar Kanada doları bütçe ayrılmıştır.

Strateji ile Kanada'nın savunma alanında ABD ve diğer dış tedarikçilere olan bağımlılığının azaltılması, yerli savunma sanayinin güçlendirilmesi ve savunma tedarik süreçlerinin hızlandırılması amaçlanmaktadır. Söz konusu strateji belgesine aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir.

<https://www.canada.ca/en/department-national-defence/corporate/reports-publications/industrial-strategy/security-sovereignty-prosperity.html>

ABD'den F35 Alımı

Kanada, ABD ile yaşanan siyasi ve ticari gerilimlerin ardından F-35 alım kararını gözden geçirme kararı almıştır. Kanada hükümeti, F-35 alımının gözden geçirileceğini veya Kanada'da montaj ve bakım faaliyetlerinin gerçekleştirilmesine imkan tanıyabilecek alternatif seçeneklerin de değerlendirileceğini açıklamıştır. Kanada, mevcut anlaşma çerçevesinde Lockheed Martin'den toplam 88 adet F-35 uçağı tedarik etmeyi planlamaktadır.

2.6. Demir Çelik

Çelik sektörü, Kanada GSYH'sine 4.2 milyar Kanada doları katkı sağlamaktadır. Sektör, 23 bini doğrudan olmak üzere 100 bin kişiye istihdam sağlamaktadır.

Ontario ve Quebec eyaletlerinde yoğunlaşan çelik üretimi 2024 yılında 12.3 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Kanada, çelik üretiminde dünyada 16. Sırada yer almaktadır. Buna ilaveten, Kanada önemli bir demir cevheri üreticisi olup 8.9 milyar Kanada doları değerinde 58 milyon ton demir cevheri ihracatı bulunmaktadır. Ayrıca, 4.8 milyon ton çelik hurda ihracatı bulunmaktadır.

Çelik sektörüne ilişkin detaylı istatistiklere aşağıda yer alan bağlantıdan ulaşılabilir.

<https://www.canadaaction.ca/canadian-steel-sector-facts>

Kanada demir çelik ve alüminyum sektörü ABD'ye ihracat odaklıdır. Kanada söz konusu sektörlerde ihracatının yüzde doksanını ABD'ye gerçekleştirmektedir. ABD, 2025 yılında Kanada dahil olmak üzere tüm ülkelere demir çelik ve alüminyum ürünlerinde %50 gümrük vergisi uygulamaya başlamıştır.

Kanada'nın çelik ihracatının yaklaşık %90'ı ABD'ye yapılmaktadır. ABD'nin gümrük vergileri, Kanada çelik sektörünü ciddi biçimde olumsuz etkilemiş olup ihracatta önemli düşüş görülmektedir. Bu gelişmeler sonucunda Kanada çelik endüstrisi pazar kaybı yaşamış ve sektör temsilcileri Kanada hükümeti üzerinde yoğun bir politika baskısı oluşturmuştur.

Bu çerçevede Kanada, çelik ithalatına yönelik koruyucu ticaret önlemlerini devreye almıştır. Bu kapsamda:

- Serbest ticaret anlaşması (STA) olmayan ülkelere gelen çelik ürünleri için tarife kotası, 2024 yılı ithalat seviyesinin %20'si ile sınırlandırılmıştır. Bu seviyeyi aşan ithalat %50 oranında ek gümrük vergisine tabi tutulmaktadır. Söz konusu düzenleme, Türkiye'nin Kanada'ya yönelik çelik ihracatını da önemli ölçüde olumsuz etkilemektedir. Anılan vergiye tabi çelik ürünlerine aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir.

<https://www.canada.ca/en/department-finance/news/2025/06/tariff-rate-quotas-on-imports-of-steel-mill-products.html>

- CUSMA dışındaki STA ortağı ülkelerden ithal edilen çelik ürünleri için tarife kotası, 2024 yılı seviyesinin %75'i ile sınırlandırılmıştır.
- Birçok çelik türevi ürüne (rüzgar kuleleri, prefabrik yapılar, bağlantı elemanları, teller gibi) menşe ayrımı gözetilmeksizin tüm ülkeleri kapsayacak şekilde %25 oranında ek gümrük vergisi uygulanmaya başlanmıştır. Söz konusu vergiye tabi ürünlere ise aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilmektedir.

<https://www.canada.ca/en/department-finance/news/2025/12/list-of-steel-derivative-products-subject-to-25-per-cent-tariffs-effective-december-26-2025.html>

Söz konusu düzenlemeler sonucunda, özellikle Kanada ile STA'sı bulunmayan ülkelerin Kanada pazarına erişimi önemli ölçüde sınırlandırılmıştır.

Ayrıca, demir çelik sektöründe çeşitli ürünlerde birçok ülkeye karşı dampinge karşı önlem alınmıştır. Türkiye'ye karşı da 7 farklı çelik ürününde dampinge karşı önlem uygulanmaktadır.

2.7. Tarım ve Gıda

Tarım ve gıda sektörü, 149 milyar Kanada doları ile 2024 yılında ülke GSYH'sinin yaklaşık %7'sini oluşturmuştur. Sektör 2.3 milyon kişiye istihdam sağlamaktadır. Kanada, özellikle hububat, bakliyat ve et ürünlerinde küresel ölçekte önemli bir ihracatçı ülkedir.

Tarım ve gıda sektörüne ilişkin detaylı bilgilere aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilmektedir.

<https://agriculture.canada.ca/en/sector/overview>

Hububat ve Baklagiller

Kanada, sahip olduğu geniş tarım arazileri ile önemli bakliyat ve hububat üreticisidir.

- Buğday ve Kanola (Kolza Yağı): Kanada, dünyanın en büyük kanola üreticisi ve ihracatçısıdır. En yoğun üretim Saskatchewan, Alberta ve Manitoba eyaletlerindedir.
- Baklagiller: Mercimek, nohut ve bezelye üretiminde Kanada, dünyanın önde gelen tedarikçilerindedir. Mercimek üretimi ağırlıklı olarak Saskatchewan'da yapılmaktadır.
- Mısır ve Soya: Ontario ve Quebec'te yoğunlaşmış olup, özellikle yem ve işlenmiş gıda sanayinde kullanılmaktadır.

Meyve, Sebze ve Kuruyemiş

Diğer taraftan, Kanada'da kış mevsimi uzun ve sert geçmektedir. Bu nedenle meyve ve sebze üretimi sınırlıdır. Kanada'da tüketilen taze meyvelerin %75'i ithal edilmektedir. Bu çerçevede Kanada, meyve, sebze ve kuruyemiş ürünleri bakımından önemli bir alıcı pazardır.

Hem taze hem de kurutulmuş, dondurulmuş, konserve edilmiş veya diğer şekillerde işlenmiş meyve, sebze ve kuruyemiş ürünleri büyük oranda ithal edilmektedir. Türkiye'den de Kanada'ya fındık, kuru incir, kuru kayısı, kuru üzüm, taze narenciye, zeytinyağı, meyve suyu, salça, dondurulmuş ürünler gibi çeşitli meyve ve sebze ürünleri ihracatı bulunmaktadır.

Et, Süt ve Yumurta

Süt üretimi Quebec'te, tavukçuluk ise Ontario'da, kırmızı et ürünleri ise Alberta eyaletinde yoğunlaşmıştır.

Kanada'da, süt, süt ürünleri, tavuk ve yumurtada üretim kotası, fiyat tespiti ve ithalat kısıtı getiren tedarik yönetim sistemi uygulanmaktadır.

Söz konusu ürünlerde Kanada tarafından uygulanan ticareti kısıtlayıcı tedarik yönetim sistemi, yüksek gümrük vergileri ve sertifika problemleri gibi nedenlerden dolayı bu ürünlerin Kanada'ya ihracat potansiyeli mevcut durumda oldukça kısıtlıdır.

B. YABANCI YATIRIM MEVZUATI VE YATIRIM TEŞVİKLERİ

1. Kanada Yatırım Kanunu

Kanada'da bir işletmeyi devralan veya yeni bir şirket kurmak isteyen yabancılar (Kanada vatandaşı olmayanlar ve Kanada'da Kalıcı İkamet Belgesi bulunmayanlar), Kanada Yatırım Kanununa (Investment Canada Act) tabidir. Kanada Yatırım Kanunu kapsamında yabancılar tarafından yapılacak yatırımın fayda sağlayıp sağlamayacağı ve ulusal güvenliğe tehdit teşkil edip etmediği incelenmektedir.

Kanada Yatırım Kanunu, Kanada'ya yapılan belirli bir büyüklüğün üzerindeki Kanadalı işletmelerin yabancılar tarafından kontrolünün devralınması durumunda, yabancı yatırımların ülke ekonomisine genel olarak fayda sağlayıp sağlamadığını değerlendirmek amacıyla federal hükümete inceleme yetkisi vermektedir. Belirli bir büyüklüğün üzerindeki Kanadalı işletmelerin yabancılar tarafından devralınması için Kanada Sanayi, Teknoloji ve Kalkınma Bakanlığı (Innovation, Science and Economic Development Canada - ISED) tarafından fayda analizi yapılarak onay verilmesi gerekmektedir. Küçük firmalarda ise bildirim yapılması yeterli olup fayda analizi yapılmamaktadır.

Belirlenen eşik değerler, yatırımcı ülkeye ve satın alan yabancı işletmenin özel veya kamu işletmesi olmasına göre değişmektedir. DTÖ üyesi ülkelerden firmaların Kanadalı firmaları satın alması durumunda belirlenen eşik değer, özel şirketler için 1,45 milyar Kanada doları, kamu şirketleri için 578 milyon Kanada dolarıdır. Bu eşikler serbest ticaret anlaşması imzalanan ülkeler için daha yüksek, DTÖ üyesi olmayan ülkeler için daha düşüktür. Detaylı bilgiye aşağıdaki linkten ulaşılabilir.

<https://ised-isde.canada.ca/site/investment-canada-act/en/investment-canada-act/thresholds>

Kanada Yatırım Kanunu, ayrıca Kanadalı şirketin büyüklüğüne bakılmaksızın yabancı şirketlerin Kanadalı şirketleri devralmasının ulusal güvenlik açısından incelenmesine de imkan tanımaktadır. Ulusal güvenlik incelemesi sıfırdan yatırımları ve şirketin kontrolünü almadan yapılan azınlık yatırımlarını da kapsayabilmektedir. Bakanlık, ulusal güvenlik analizine tabi tutulacak yatırımları tespit etmek için güvenlik ve istihbarat kurumlarından gelen bildirimler, basın bültenleri, medya haberleri gibi çeşitli kaynakları kullanmaktadır.

Ulusal güvenlik analizi sonunda, yatırımın gerçekleşmesi reddedilebilmekte, yabancı yatırımcının Kanadalı şirket üzerindeki paylarını elden çıkarması zorunlu tutulabilmekte veya belirli şartlar altında onay verilebilmektedir.

Konuya ilişkin detaylı bilgiye aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilmektedir.

<https://ised-isde.canada.ca/site/investment-canada-act/en/what-investment-canada-act>

Güvenlik kaygısı olmadığı sürece Kanadalı firmaların satın alınması genellikle mümkündür. Ancak maden, enerji, telekomünikasyon, bilişim gibi belirli sektörler daha hassas görülmektedir. Ayrıca Çinli firmaların yatırımları daha sıkı gözetime tabidir. Örneğin, 2020 yılında Çin merkezli Shandong Gold'un Nunavut'taki TMAC Resources'ı devralma girişimi engellenmiş, 2022 yılında kritik mineraller alanındaki üç Çinli yatırımcıya Kanada'daki yatırımlarından çıkış talimatı verilmiş, 2024 yılında Çin bağlantılı iki teknoloji şirketinin Kanada'daki faaliyetleri durdurulmuş, 2025 yılında kamera üreticisi Çinli Hikvision'un Kanada'daki faaliyetleri durdurulmuştur. Bu örnekler, Kanada'nın stratejik sektörlerde yabancı yatırımlara özellikle Çin ile ilişkili firmalara karşı giderek daha ihtiyatlı bir yaklaşım benimsediğini ortaya koymaktadır.

Kanada Yatırım Kanuna ilişkin bilgilere aşağıdaki linkten ulaşılabilmektedir.

<https://ised-isde.canada.ca/site/investment-canada-act/en/what-investment-canada-act>

2. Yabancı Sermayeye Yönelik Kısıtlamalar

2.1. Kamu İhalelerinde Kanadalı Firmaların Önceliklendirilmesi

Kanada'da özellikle kamu destekli projelerde Kanadalı tedarikçi ve alt yüklenicilerle çalışılması, Kanada'da faaliyet gösterilmesi ve uzun vadeli ekonomik katkı sağlanması gibi unsurlar önem taşımaktadır.

Kanada Hükümeti, Temmuz 2025 itibarıyla yürürlüğe giren yeni Karşılıklı Esaslı Kamu Alımları Politikası ile, Kanadalı firmalara kamu ihalelerinde serbest erişim tanımayan ülkelere yönelik kısıtlayıcı politikalar uygulamaya koymuştur.

Politika, federal kamu ihalelerinde yalnızca Kanadalı firmalara ve Kanada ile kamu alımlarını kapsayan bir ticaret anlaşması bulunan ülkelerin firmalarına erişim imkanı tanımaktadır. Bu yeni düzenlemenin, karşı erişim sağlamayan ülkelerin avantaj elde etmesini engellemeyi ve Kanadalı firmaların rekabet gücünü artırmayı amaçladığı belirtilmektedir.

Federal kamu ihaleleri kapsamında, ihaleyi alan firmanın yanısıra kullanılan mal ve hizmetlerin menşei de dikkate alınmaktadır. Özellikle çelik, alüminyum ve kereste ürünlerinde Kanada menşeli ürünlere öncelik veren zorunlu kılan Kanada Malı Alım Politikası (Buy Canadian Policy) uygulamaya alınmıştır.

Ayrıntılı bilgilere aşağıdaki bağlantılardan ulaşılabilmektedir.

<https://www.canada.ca/en/treasury-board-secretariat/services/policy-notice/2025-5.html>

<https://www.canada.ca/en/treasury-board-secretariat/services/policy-notice/2025-7.html>

2.2.Yabancıların Gayrimenkul Edinmeleri

Kanada’da yabancıların (Kanada vatandaşı veya oturma sahibi olmayanların) arazi ve taşınmaz edinmelerine yönelik genel bir yasak bulunmamaktadır. Ancak tarım arazisi ediniminde bazı eyalet sınırlamaları vardır. Alberta’da en çok 20 acre (1 acre $\approx$ 4.047 m²), Saskatchewan’da 10 acre ve Manitoba’da 40 acre büyüklüğündeki tarım arazileri yabancılar tarafından edinilebilmektedir. Quebec’te ise 4 hektardan daha büyük tarım arazilerinin yabancılar tarafından satın alınması izne tabidir.

Öte yandan, Kanada Hükümeti, Prohibition on the Purchase of Residential Property by Non-Canadians Act adlı yasayı yürürlüğe koyarak gayrimenkul piyasasındaki fiyat artışlarının dizginlenmesi ve konut satışında Kanadalılara öncelik tanınabilmesi amacıyla yabancıların şehir merkezlerinde yarı müstakil evler, üç veya daha az daireli binalardaki meskenler ve kondo tipi konutları satın almasını yasaklamıştır. 1 Ocak 2023’te yürürlüğe giren bu yasak, 1 Ocak 2027’ye kadar uzatılmıştır. Bununla birlikte, çalışma izni sahipleri, belirli kriterleri sağlayan uluslararası öğrenciler ve mülteciler bu düzenlemeden muaf tutulmaktadır.

Yabancı yatırımcılar konut ediniminde ilave vergi yükümlülükleriyle de karşılaşmaktadır. Ontario eyaletinde yabancı alıcı vergisi (NRST) eyalet genelinde %25 oranında uygulanırken, Toronto Belediyesi tarafından ayrıca %10 oranında belediye düzeyinde ek vergi (MNRST) uygulanmaktadır. British Columbia eyaletinde ise belirlenmiş bölgelerde yabancı alıcılara yönelik ek vergi oranı %20 düzeyindedir.

2.3. Yabancı Sermayeli Şirketlere Uygulanan Ayrımcılıklar

Kanada’da yabancı yatırımlara genel olarak açık bir ortam bulunsun da bazı sektörlerde önemli kısıtlamalar uygulanmaktadır. Özellikle hava taşımacılığı, yayıncılık, telekomünikasyon, balıkçılık alanlarında yabancı yatırımlara yönelik sınırlamalar ve inceleme mekanizmaları bulunmaktadır. Bankacılık ve sigorta sektörlerinde düzenleyici mevzuat ve onay süreçleri uygulamada önemli giriş engelleri oluşturabilmektedir. Sağlık ve eğitim sektörleri ise büyük ölçüde kamu ağırlıklı bir yapıya sahiptir.

Şirket Kuruluşunda Ayrımcılık

Yabancıların Kanada’da şirket kurmasında herhangi bir engel bulunmamaktadır. Yabancılar, Kanada’da kurulan şirketlerin %100 sahibi olabilmektedir.

Bununla birlikte, federal düzeyde kurulan şirketlerde direktörlerin en az %25’inin Kanada vatandaşı veya daimi ikamet sahibi olması gerekmektedir. Eyalet düzeyinde kurulan şirketlerde ise böyle bir zorunluluk bulunmamaktadır.

Vergi Hukukunda Ayrımcılık

Kanada vergi sisteminde, Kanadalıların kontrolündeki özel şirketler (Canadian Controlled Private Corporation) için bazı avantajlar bulunmaktadır. Bu statüdeki şirketler, küçük işletmelere yönelik federal kurumlar vergisi indiriminden yararlanabilmekte, böylece federal kurumlar vergisi oranı %15 yerine %9 olarak uygulanmaktadır.

Çoğunluk hisseleri yabancıların kontrolünde bulunan şirketler ise bu indirimden yararlanamamaktadır. Kanadalı kontrolündeki özel şirketler statüsüne ilişkin şartlar aşağıdaki bağlantıda yer almaktadır.

<https://www.canada.ca/en/revenue-agency/services/tax/businesses/topics/corporations/type-corporation.html#ccpc>

Yabancıların Serbest Dolaşımı

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının sahip olduğu tüm pasaport türleri Kanada'ya seyahatlerde vizeye tabidir. Vize başvurularının en az iki ay önce yapılması tavsiye edilmektedir.

Yabancı işgücünün Kanada'ya getirilmesi oldukça uzun sürebilen bürokratik bir süreçtir. Geçici çalışma izni başvurusu yalnızca Kanadalı işveren tarafından yapılabilmekte ve işverenin personel ihtiyacını Kanada'dan karşılayamadığını ispat etmesi gerekmektedir. Başvurular Kanada İstihdam ve Sosyal Kalkınma Bakanlığına (ESDC) yapılmakta ve anılan Bakanlık başvuruları işgücü piyasası etki analizine (labour market impact assessment) tabi tutmaktadır. Değerlendirme sürecinde işçi sendikalarının görüşü alınmakta olup, sendikaların süreç üzerinde etkili olduğu ve genellikle yabancı işgücü istihdamına olumsuz yaklaştıkları bilinmektedir.

<https://www.canada.ca/en/employment-social-development/services/foreign-workers.html>

Diğer taraftan, Kanada'da mühendislik ve mimarlık faaliyetlerinde bulunabilmek için ilgili eyaletin düzenleyici kuruluşundan ruhsat alınması gerekmektedir. Örneğin Ontario eyaletinde "Ontario Association of Architects" ve "Professional Engineers Ontario" yetkili kuruluşlardır. Lisanslandırmaya ilişkin şartlar eyaletlere ve ilgili düzenleyici kuruluşa göre değişiklik göstermekle birlikte, genel olarak akademik yeterliliklerin ve iş tecrübesinin uygun bulunması, Mesleki Uygulama Sınavının (Professional Practice Examination) başarıyla tamamlanması, iyi karakter ve dil yeterliliği şartlarının sağlanması beklenmektedir.

<https://engineerscanada.ca/become-an-engineer/overview-of-licensing-process>

Ayrıca, yabancı girişimcilere yönelik federal düzeyde Startup Visa Programı uygulanmakta, eyaletler de kendi girişimci programlarını yürütmektedir.

<https://www.canada.ca/en/immigration-refugees-citizenship/services/immigrate-canada/start-visa.html>

<https://www.canadavisa.com/ontario-entrepreneur-stream.html>

3. Yatırım Teşvik Mevzuatı

Kanada'da yatırım teşvik sistemi, proje bazlı olarak federal ve eyalet düzeyinde çeşitli destek mekanizmaları aracılığıyla yürütülmektedir. Teşvikler genellikle geri ödemeli veya geri ödemesiz mali destekler, vergi indirimleri, düşük maliyetli finansman imkanları ve altyapı destekleri şeklinde uygulanmaktadır.

Federal düzeyde, Invest in Canada yabancı yatırımların ülkeye çekilmesinden sorumlu yatırım tanıtım ajansı olarak faaliyet göstermektedir. Ayrıca, Innovation, Science and Economic Development Canada (ISED), Canada Growth Fund, Canada Strong Fund ve Canada

Infrastructure Bank aracılığıyla stratejik yatırımlar desteklenmektedir. Özellikle elektrikli araçlar, batarya, kritik mineraller, enerji ve ulaşım altyapısı yatırımları öncelikli sektörler arasında yer almaktadır.

Eyaletler de yatırım çekme konusunda aktif bir rol üstlenmekte olup, kendi yatırım ajansları ve teşvik programları aracılığıyla belirli sektörleri önceliklendirmektedir. Ontario eyaleti otomotiv, elektrikli araçlar, batarya teknolojileri ve ileri imalat sektörlerine odaklanırken, Quebec eyaleti havacılık, yapay zeka, temiz enerji ve batarya yatırımlarını önceliklendirmektedir. Alberta eyaleti hidrojen, petrokimya, enerji dönüşümü ve tarım sektörlerine yönelik yatırımları teşvik ederken, British Columbia eyaleti temiz enerji, LNG, kritik mineraller ve dijital teknoloji alanlarına ağırlık vermektedir.

Bu çerçevede, yatırım kararlarında eyaletlerin sektörel öncelikleri ve sundukları destekler daha belirleyici rol oynamaktadır.

C. KANADA'DAKİ TÜRK YATIRIMLARI

1. Önde Gelen Yatırımlar ve Sektörler Hakkında Bilgilendirme

Kanada İstatistik Kurumu verilerine göre 2025 yılı itibarıyla Kanada'nın Türkiye'deki doğrudan yatırım stoğu 3 milyar 315 milyon Kanada doları seviyesindedir. Buna karşılık, Türkiye'nin Kanada'daki doğrudan yatırım stoğu 233 milyon Kanada doları olarak gerçekleşmiştir. Bu rakamlar, yatırım ilişkilerinde esas ağırlığın Kanadalı firmaların Türkiye'de gerçekleştirdikleri yatırımlarda olduğunu göstermektedir.

Yatırım Stoğu (Kümülatif) – (milyon Kanada doları)

	2022	2023	2024	2025
Kanadalı Firmaların Türkiye'deki Doğrudan Yatırım Stoğu	992	2,856	4,126	3,315
Türk Firmaların Kanada'daki Doğrudan Yatırım Stoğu	75	154	214	233

Kaynak: Kanada İstatistik Kurumu

(<https://www150.statcan.gc.ca/t1/tb11/en/tv.action?pid=3610000801>)

Kanadalı firmaların Türkiye'deki yatırımları madencilik sektöründe yoğunlaşmaktadır. Eldorado Gold, Centerra Gold, First Quantum Minerals, Pasinex Resources firmalarının altın, bakır ve çinko madeni yatırımları bulunmaktadır. Otomotiv sektöründe ise Magna firmasının Türkiye'de otomotiv parçası üretimine ilişkin yatırımları bulunmaktadır.

Türk firmalarının Kanada'daki yatırımları ise gıda, konfeksiyon, halı, mobilya, alüminyum, çelik, inşaat malzemeleri, ulaşım ve yazılım gibi birçok farklı sektöre yayılmaktadır.

Türkiye'den sermaye transferi yoluyla Kanada'da yatırım yapan, Kanada'da faaliyet gösteren veya Kanada'da yerleşik vatandaşlarımız tarafından kurulan önde gelen firmalardan bazıları ve faaliyet gösterdikleri sektörler aşağıda yer almaktadır.

- Türk Hava Yolları – Ulaşım
- Mavi Giyim San. ve Tic. A.Ş. (Mavi Jeans Canada Inc.) – Hazır Giyim
- Lazzoni – Mobilya
- Enza Home – Mobilya
- Etiya Bilgi Teknolojileri Yazılım San. ve Tic. A.Ş. – Yazılım

- Erdoğanlar Alüminyum San. ve Tic. A.Ş. (ERD Metal Canada) – Alüminyum Profil
- Barsan Global Lojistik A.Ş. (Barsan Global Logistics) – Lojistik
- Sandalyeci A.Ş. (Sandalyeci Canada) – Ofis Mobilyaları
- Işık Tarım Ürünleri San. ve Tic. A.Ş. – Gıda
- Hatti Foods Inc. – Gıda
- TeamGRam Inc. – Yazılım
- Depot Tapis Savana – Ev Tekstili
- La Dole Rugs – Halı
- Dolcezza / Indap Canada Inc. – Hazır Giyim
- Sandalyeci – Mobilya
- AGT Food – Gıda
- Asko Holding, Buhler Industries – Tarım ekipmanları
- Anatolia Tiles & Stone – Seramik
- ZGEMI Group of Companies – İnşaat
- Intersac Inc. – Kimya ve Madencilik
- Deva Paper Inc. – Kağıt
- Oz Optics Ltd. – Fiber Optik Teknolojileri
- Solmaz Finest Meat Products – Gıda
- MADDO – Gıda
- ASD Laminat – Ahşap malzemeler
- DCM Metal – Demir Çelik
- Technoweld – Demir Çelik
- Akman Construction – İnşaat

Ülkemizin önde gelen bakliyat firmalarından Arbel Bakliyat Hububat Sanayi ve Ticaret A.Ş.’nin ortaklarınca Kanada’da kurulan ve Kanada’nın yanı sıra, ABD, Avustralya, Çin ve Güney Afrika’da da faaliyet gösteren AGT Food and Ingredients adlı firma, 2009 yılında Arbel’i ve Durum Gıda A.Ş.’yi bünyesine katmış ve 2019 yılında söz konusu firmanın hisseleri Toronto Borsasında halka arz edilmiştir.

ASKO Holding, 2024 yılı Şubat ayında Kanada’nın Manitoba Eyaleti’nde yer alan ‘Buhler Industries Inc.’ şirketini 50 milyon ABD doları karşılığında satın almıştır. Tarımsal makine ve ekipman üreten ve Toronto Borsası’na (TSX: BUI) kayıtlı olan Buhler, Kanada ve ABD’de faaliyet göstermektedir. Manitoba’daki Morden ve Winnipeg fabrikalarında traktör, sondaj cihazı ve toprak işleme makineleri ile çeşitli yedek parça ve aksam üretimi gerçekleştirmektedir.

Öte yandan Eti Gıda, Şubat 2026’da, sağlıklı atıştırılmalık ve protein bar ürünleri ile tanınan Trubar’ın %100 hissesini, Kanada merkezli Simply Better Brands Corp’ten 201 milyon Kanada doları bedelle satın almıştır. Trubar, ABD merkezli bir firma olmakla birlikte Kanada’da da faaliyet göstermektedir.

2. Türk Yatırımcıların Karşılaştıkları Sorunlar

Türkiye ile Kanada arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması (YKTK) Anlaşması bulunmamaktadır. Kanada pazarına giriş sürecinde finansmana erişim, işgücü temini, izin süreçleri ve teknik standartlara uyum gibi çeşitli zorluklarla karşılaşılması muhtemeldir.

Kanada bankacılık sistemi genel olarak muhafazakar bir yapıya sahip olup, kredi değerlendirme süreçlerinde Kuzey Amerika'daki finansal ve faaliyet geçmişi dikkate alınmaktadır. Kanada'da kredi geçmişi ve ticari faaliyet geçmişi bulunmayan firmalar, ilk etapta finansmana erişimde güçlükler yaşamaktadır.

Ayrıca, yabancı işçi çalıştırılmasını zorlaştıran uzun izin süreçleri ve işgücü piyasasına yönelik kısıtlayıcı düzenlemeler bulunmaktadır. Kanada dışında kazanılan sertifika ve diplomaların çoğu zaman tanınmaması yatırım süreçlerini güçleştirmektedir.

Buna ilaveten, uzun sürebilen bürokratik izin süreçleri ile ülkeye özgü teknik standartlar ve düzenleyici gereklilikler, yatırım süreçlerini zorlaştıran unsurlar arasında yer almaktadır.

D. DİĞER ÜLKELERİN KANADA'DAKİ YATIRIMLARI

Kanada'ya yapılan doğrudan yabancı yatırım stoğu 2024 yılında 1.600 milyar CAD seviyesine yükselmiştir.

Kanada'ya en fazla yatırım yapan ilk beş ülke ise ABD (737 milyar CAD), Hollanda (183 milyar CAD), Birleşik Krallık (108 milyar CAD), Lüksemburg (76 milyar CAD) ve Japonya'dır (49,5 milyar CAD).

Öte yandan, Kanadalı firmaların yurt dışındaki doğrudan yatırım stoğu 2025 yılında 2.429 milyar CAD seviyesine ulaşmıştır.

Kanada'nın en fazla yurtdışı yatırım stoğu bulunan ilk beş ülke ABD (1.203 milyar CAD), Birleşik Krallık (141 milyar CAD), Bermuda (141 milyar CAD), Lüksemburg (108 milyar CAD) ve Hollanda'dır (91 milyar CAD).

Kaynak: <https://www150.statcan.gc.ca/t1/tbl1/en/tv.action?pid=3610000801>

Kanada'ya yapılan en önemli yabancı yatırımlar öne çıkan son projeler aşağıda sıralanmaktadır.

- Japonya merkezli Asahi Kasei firmasının Ontario eyaletinin Port Colborne bölgesinde lityum-iyon batarya ayırıcı üretim tesisi yatırımı (1,5 milyar CAD)
- Güney Kore merkezli Hanon Systems firmasının Ontario eyaletinin Woodbridge bölgesinde elektrikli araçlar için kompresör üretim tesisi yatırımı (155 milyon CAD)
- Birleşik Krallık merkezli Linde firmasının Alberta eyaletinin Fort Saskatchewan bölgesinde temiz hidrojen ve endüstriyel gaz üretim tesisi yatırımı (2,6 milyar CAD)
- Avusturya merkezli Mondi firmasının Alberta eyaletinin Hinton bölgesindeki Hinton Pulp Mill tesisini satın alması (6,7 milyon CAD)
- Güney Kore merkezli MR Advanced Materials firmasının Québec eyaletinin Bécancour bölgesinde elektrikli araç batarya malzemeleri üretim tesisi yatırımı (68 milyon CAD)
- ABD merkezli Quantiphi firmasının New Brunswick eyaletinin Fredericton bölgesinde yapay zeka alanında teknoloji merkezi yatırımı (17,6 milyon CAD)

- Hollanda merkezli Vopak firmasının British Columbia eyaletinin Prince Rupert bölgesinde sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG) ihracat terminali yatırımı (1,3 milyar CAD)

Kaynak: <https://www.investcanada.ca/FDIReport2024#fdi-in-action>

E. YATIRIMCILAR İÇİN YARARLI BİLGİLER

1. Faydalı Linkler

Invest Canada: <https://www.investcanada.ca/>
Invest Ontario: <https://www.investontario.ca/>
Invest Quebec: <https://www.investquebec.com/>
Invest Alberta: <https://investalberta.ca/>
Invest Vancouver: <https://investvancouver.ca/>
Trade Commissioner Service: <https://www.tradecommissioner.gc.ca>
Trade Facilitation Office: <https://tfocanada.ca/>

2. Hukuki ve Mali Danışmanlık Firmaları

Firmalarımızın çalıştığı bilinen başlıca hukuk ve muhasebe firmaları aşağıda yer almaktadır.

Firma Unvanı	E-posta	İnternet Sitesi
Türk Kanadalı Avukatlar Birliği	turkishcanadianlawyers@gmail.com	https://turkishcanadianlawyers.com/?page_id=4955
Legisterra Consulting	nursel.atar@legisterra.com	https://legisterra.com/our-team/
Dentons	nurhan.aycan@dentons.com mehmet.komurcu@dentons.com	https://www.dentons.com/en/our-professionals
PFK Antares	cetin@pkfantares.com	https://www.pkfantares.com/about/our-leadership-team/